# BEROEPSKWALIFICATIEDOSSIER
# Assistent dierverzorger

////////////////////////////////////////////////////////////////////////////////////////////////////////////////////////////////

BK-0407-2

## 1. Globaal

### 1.1 TITEL

Assistent dierverzorger

### 1.2 DEFINITIE

De assistent dierverzorger onderhoudt de huisvesting, verleent zorg aan dieren en logistieke ondersteuning voor de verzorging van dieren volgens de instructies van de leidinggevende teneinde de kwaliteit van de levenssfeer van het dier te optimaliseren.

### 1.3 EXTRA INFORMATIE

In het dossier wordt de term 'dieren' gebruikt. Deze term omvat alle dieren behalve productiedieren. De activiteiten beschreven in dit dossier zijn van toepassing op verschillende diersoorten en deze zijn afhankelijke van de plaats van tewerkstelling.

### 1.4 SECTOREN

- Horeca, sport & ontspanning (PC333 Toeristische attracties)
- Social profit (PC329 Socio-culturele sector, PC330 Gezondheidsinrichtingen en -diensten)

### 1.5 BETROKKEN (ARBEIDSMARKT)ACTOREN

#### Hoofdindieners

vzw Ani-zoo - Beroepsfederatie van ondernemers in de huisdieren

NAVEMA - Beroepsvereniging van Hippische Ondernemers vzw

SAVAB-Flanders (Small Animal Verterinary Association Belgium)

IVDB – DVK - Beroepsvereniging voor dierenartsen

### Mede-indieners

Dierenkliniek Aan de Heikant

Andibel - Beroepsorganisatie van handelaren in gezelschapsdieren en toebehoren

Dierenhof Debrabandere

Kinderboerderij Bokkeslot vzw

Horeca Vlaanderen

Horeca Vorming Vlaanderen

Koepel van Attracties & Musea vzw

BCLAS (Belgian Council for Laboratory Animal Science vzw)

Koninklijke Maatschappij Voor Dierkunde Antwerpen

Horta Dier

Trimcanis (Trimcanis beroepsvereniging voor honden en katten verzorging)

## 1.6 REFERENTIEKADER

### Gehanteerde referentiekaders

- Competent-fiche (SERV): A150101 Dieren verzorgen, 10 juni 2014
- Beroepenfiche: Huisdierenverzorger
- Competent-fiche (SERV): A140301 Meewerken in de vee- en visteelt, 16 juni 2014
- Competent-fiche (SERV): A140701 Runderen of paarden fokken, 16 juni 2014
- Competent-fiche (SERV): A140801 Wilde dieren of huisdieren kweken, 30 juni 2014
- Competent-fiche (SERV): D140101 Verkoopsadministratie, 24 maart 2015
- Competent-fiche (SERV): M160901 Medisch of medisch-sociaal secretariaat of ondersteuning, 20 oktober 2014
- Competent-fiche (SERV): D121201 Verkoper van decoratie, huisinrichting, doe-het-zelf en elektro (m/v), 8 december 2011
- Ander BKD: BKD-0463 - Hippisch assistent, 3 april 2018
- Andere: KB van 29/05/2013 bescherming van proefdieren - bijlage 8: Minimale vereisten inzake opleiding voor personen die instaan voor de elementaire verzorging van de dieren

### Relatie tot het referentiekader

Onderstaande activiteiten uit de competent-fiches werden in aangepaste vorm opgenomen in het dossier:

- M160901 Id 2628
Het medisch dossier van de patiënt samenstellen en bijwerken bij elk bezoek of bij elke verandering van de situatie
- A140701 Id48113
Schat individuele risico's in die gepaard gaan met de omgang met verschillende paarden- Neemt de nodige veiligheidsmaatregelen
- A140701 Id 17635
De voorraad opvolgen; De bestellingen van producten in bulk opstellen
- A140801
Het uiterlijk van dieren verzorgen
- A140301 Id7207/5740
Dieren hergroeperen en vangen
- A150101 Id23556
Dieren eten geven, uitlaten en hun leefomgeving onderhouden (kattenbak, aquarium, ...)
- A150101 Id18096
Voeder voorbereiden en onder de dieren verdelen
- A150101 Id25776
Klanten adviseren over artikelen of voedings- en dieetproducten en deze verkopen
- D121201 Id17964
De klant verwelkomen; De wensen vaststellen en adviseren over de producten en diensten

Uit het BKD 'hippisch assistent' werden volgende activiteitenblokken al dan niet in aangepaste vorm opgenomen:
- Werk in teamverband
- Bouwt de eigen deskundigheid op
- Werkt met oog voor veiligheid, kwaliteit en welzijn
- Werkt op een veilige en diervriendelijke manier met dieren
- Assisteert bij het transport van paarden

# 2. Competenties

## 2.1 OPSOMMING COMPETENTIES

| Activiteiten | Vaardigheden | Kenniselementen per activiteitenblok |
|---|---|---|

| | Cognitieve | Probleemoplossende | Motorische | |
|---|---|---|---|---|
| **1. Werkt in teamverband** | | | | |
| • Communiceert en werkt efficiënt samen met collega's, leidinggevenden en de dierenarts | ✓ | | | • Basiskennis van communicatietechnieken<br>• Basiskennis van teamwork en interdisciplinair werken<br>• Basiskennis van vakterminologie |
| • Rapporteert aan collega's en leidinggevende | ✓ | | | |
| • Volgt instructies van leidinggevenden /dierenarts op | ✓ | | | |
| • Hanteert vakterminologie | ✓ | | | |
| • Contacteert de juiste persoon in geval van problemen | ✓ | | | |
| **2. Bouwt de eigen deskundigheid op** | | | | |
| • Informeert zich over nieuwe technieken en kennis over dierenzorg | ✓ | | | • Basiskennis van sectorspecifieke informatie- en opleidingskanalen |
| • Voert nieuwe technieken uit in de dagelijkse werksituatie | | | ✓ | |
| **3. Werkt met oog voor veiligheid, kwaliteit en welzijn** | | | | |
| • Voert hef/tiltechnieken en andere ergonomische technieken uit | | | ✓ | • Kennis van ergonomische technieken, hef- en tiltechnieken<br>• Kennis van EHBO bij dieren<br>• Kennis van noodnummers<br>• Kennis van hygiëne- en veiligheidsvoorschriften<br>• Kennis van veilig werken met machines en gereedschap |
| • Voert EHBO-technieken uit | | ✓ | | |
| • Contacteert hulpdiensten en deskundigen indien nodig | ✓ | | | |
| • Past bedrijfsrichtlijnen en -procedures (onderhoudsrichtlijnen, huisreglement …) toe | ✓ | | | |
| • Beoordeelt de eigen werkzaamheden en deze van anderen | ✓ | | | |
| • Lost problemen in verband met de eigen uitgevoerde taken op | | ✓ | | |
| • Past het eigen voorkomen aan de werksituatie aan | ✓ | | | |
| • Werkt ordelijk | ✓ | | | |
| • Werkt op een veilige manier met machines en | | | ✓ | |

| Activiteiten | Vaardigheden | | | Kenniselementen per activiteitenblok |
|---|---|---|---|---|
| handgereedschap, inclusief persoonlijk beschermingsmateriaal | | | | |
| **4. Werkt volgens de professionele gedragscode** | | | | |
| • Gaat vertrouwelijk om met gegevens van het dier, het bedrijf, personen zoals leidinggevende, dierenarts, collega's, klanten, ... | ✓ | | | • Kennis van bedrijfsspecifieke richtlijnen<br>• Kennis van dierethiek |
| • Respecteert algemene regels met betrekking tot dierethiek | ✓ | | | |
| **5. Werkt op een veilige en diervriendelijke manier met dieren** | | | | |
| • Handelt in functie van de natuurlijke gedragingen en instincten van het dier | | ✓ | | • Basiskennis van de wetgeving rond dierenwelzijn<br>• Basiskennis van dierkunde (diersoorten en -rassen, de uit- en inwendige lichaamsbouw van huisdieren en de normale ontwikkeling)<br>• Kennis van technieken voor benaderen en hanteren van dieren<br>• Kennis van de basisprincipes en technieken voor verzorging van de dieren in het kader van het algemeen welzijn (hygiëne, socialisatie, veiligheid, economie en ecologie)<br>• Kennis van bedrijfsspecifieke richtlijnen<br>• Kennis van dierethiek |
| • Werkt op een consistente manier met dieren | ✓ | | | |
| • Vermijdt risico's die gepaard gaan met de omgang met verschillende dieren | | ✓ | | |
| • Past wetgeving rond dierenwelzijn toe | ✓ | | | |
| **6. Past richtlijnen betreffende de bedrijfshygiëne toe** | | | | |
| • Voert maatregelen uit om ziekte-insleep en ziekteoverdracht binnen het bedrijf te voorkomen | | | ✓ | • Basiskennis van ziektes bij dieren<br>• Basiskennis van ongedierte-, ziekte- en plaagbestrijding<br>• Basiskennis van reinigen en ontsmetten van dierverblijven<br>• Kennis van richtlijnen voor het sorteren van afval en het opslaan |
| • Bestrijdt ongedierte (knaagdieren, vliegen, kevers,…) | | | ✓ | |

| Activiteiten | Vaardigheden | | | Kenniselementen per activiteitenblok |
|---|---|---|---|---|
| • Reinigt en desinfecteert het materiaal en infrastructuur | | | ✓ | van dierlijk afval<br>• Kennis van bedrijfsspecifieke richtlijnen |
| • Voert hygiënevoorschriften en -richtlijnen uit betreffende werk- en beschermkledij | | | ✓ | |
| • Sorteert en slaat restafval, dierlijk afval en risicoafval op volgens de instructies van de leidinggevende | | | ✓ | |
| • Voert de richtlijnen van de leidinggevende uit inzake de milieuregelgeving | | | ✓ | |
| **7. Volgt de voorraad van verbruiksgoederen op** | | | | |
| • Controleert de kwaliteit en de hoeveelheid van de verbruiksgoederen | ✓ | | | • Basiskennis stockbeheer |
| **8. Voert de dagelijkse basisverzorging van het dier uit** | | | | |
| • Past het zorgplan en de individuele voederplanning toe | ✓ | | | • Basiskennis van ziektes bij dieren<br>• Basiskennis van dierkunde (diersoorten en -rassen, de uit- en inwendige lichaamsbouw van huisdieren en de normale ontwikkeling)<br>• Kennis van technieken voor benaderen en hanteren van dieren<br>• Kennis van de basisprincipes en technieken voor verzorging van de dieren in het kader van het algemeen welzijn (hygiëne, socialisatie, veiligheid, economie en ecologie) |
| • Benadert de dieren op een rustige en veilige manier | | | ✓ | |
| • Maakt en verdeelt het voeder | | | ✓ | |
| • Gebruikt aangepaste drink- en voedersystemen | | | ✓ | |
| • Rapporteert de afwijkende voeder- en wateropname van het dier | ✓ | | | |
| • Past op aangeven van de leidinggevende de omgevingstemperatuur en andere omgevingsfactoren aan het dier aan | | | ✓ | |
| • Verzorgt het uiterlijk van het dier | | | ✓ | |
| • Gebruikt aangepast materiaal voor de verzorging | | | ✓ | |
| • Observeert het dier en herkent veranderingen in de gezondheidstoestand | ✓ | | | |

| Activiteiten | Vaardigheden | | | Kenniselementen per activiteitenblok |
|---|---|---|---|---|
| • Voert eenvoudige curatieve behandelingen uit (EHBO, kleine wonden, ...) | | ✓ | | |
| • Herkent levensbedreigende situaties bij dieren | ✓ | | | |
| • Schat de risicofactoren voor letsels bij het dier in | ✓ | | | |
| • Voert de maatregelen ter voorkoming van letsels en infecties uit | | | ✓ | |
| **9. Assisteert bij de geboorte van het dier** | | | | |
| • Herkent een nakende geboorte | ✓ | | | • Basiskennis van kenmerken van een nakende geboorte<br>• Basiskennis van de ontwikkelingsfasen van pasgeborene tot volwassen dier |
| • Staat het dier bij tijdens de bevalling en assisteert indien nodig de dierenarts | | | ✓ | |
| • Dient de eerste zorgen toe aan de pasgeborene en geeft basisverzorging aan het jonge dier (verzorging van uiterlijk, spenen, ...) | | | ✓ | |
| **10. Onderhoudt de huisvesting en assisteert bij de organisatie van een veilige en diervriendelijke huisvesting voor het dier rekening houdend met de nood aan beweging en sociaal contact** | | | | |
| • Vermindert stress bij het dier | | ✓ | | • Basiskennis van socialisatie en typische gedragskenmerken van de dieren<br>• Basiskennis over diversiteit van de dieren<br>• Kennis van gebruiksgoederen en producten voor onderhoud en huisvesting |
| • Doet voorstellen voor het aanpassen van de leefruimte | | ✓ | | |
| • Voert eenvoudige herstellingen en het onderhoudsplan met bijhorende onderhoudsrichtlijnen uit | | | ✓ | |
| • Merkt afwijkingen, storingen of nood aan onderhoud aan het kleine gebruiksmateriaal, machines en uitrustingen op | ✓ | | | |
| • Meldt de noodzaak aan onderhoudswerkzaamheden | ✓ | | | |
| • Beperkt tijdens onderhoudsbeurten, de hinder en de gezondheidsrisico's voor het | ✓ | | | |

| Activiteiten | Vaardigheden | | | Kenniselementen per activiteitenblok |
|---|---|---|---|---|
| dier | | | | |
| **11. Adviseert klanten over dieren, voedingsproducten en artikelen voor het dier** | | | | |
| • Benadert de klanten klantvriendelijk en informeert over eventuele behandelingen van het dier alsook de voedingsproducten en artikelen voor het dier volgens de instructies van de leidinggevende | ✓ | | | • Basiskennis stockbeheer<br>• Basiskennis van klantvriendelijkheid<br>• Basiskennis van dierenvoeding<br>• Basiskennis van commerciële technieken, conflictbehandeling, onthaal<br>• Kennis van het assortiment voedingsproducten |
| • Vertaalt de wens van de klant naar keuzemogelijkheden | | ✓ | | |
| **12. Ondersteunt het transport van dieren** | | | | |
| • Bereidt het voertuig voor op een veilig, hygiënisch en diervriendelijk transport | | | ✓ | • Basiskennis van transporteren van dieren (laden, lossen, ...) |
| • Bereidt het dier voor op een diervriendelijk en veilig transport | | | ✓ | |

## 2.2 BESCHRIJVING COMPETENTIES ADHV DE DESCRIPTORELEMENTEN

### Kennis

- Basiskennis van communicatietechnieken
- Basiskennis van teamwork en interdisciplinair werken
- Basiskennis van vakterminologie
- Basiskennis van sectorspecifieke informatie- en opleidingskanalen
- Basiskennis van de wetgeving rond dierenwelzijn
- Basiskennis van ziektes bij dieren
- Basiskennis van ongedierte-, ziekte- en plaagbestrijding
- Basiskennis stockbeheer
- Basiskennis van socialisatie en typische gedragskenmerken van de dieren
- Basiskennis over diversiteit van de dieren
- Basiskennis van klantvriendelijkheid
- Basiskennis van dierenvoeding
- Basiskennis van commerciële technieken, conflictbehandeling, onthaal
- Basiskennis van dierkunde (diersoorten en -rassen, de uit- en inwendige lichaamsbouw van huisdieren en de normale ontwikkeling)

- Basiskennis van reinigen en ontsmetten van dierverblijven
- Basiskennis van kenmerken van een nakende geboorte
- Basiskennis van de ontwikkelingsfasen van pasgeborene tot volwassen dier
- Basiskennis van transporteren van dieren (laden, lossen, ...)

- Kennis van ergonomische technieken, hef- en tiltechnieken
- Kennis van EHBO bij dieren
- Kennis van noodnummers
- Kennis van hygiëne- en veiligheidsvoorschriften
- Kennis van richtlijnen voor het sorteren van afval en het opslaan van dierlijk afval
- Kennis van technieken voor benaderen en hanteren van dieren
- Kennis van de basisprincipes en technieken voor verzorging van de dieren in het kader van het algemeen welzijn (hygiëne, socialisatie, veiligheid, economie en ecologie)
- Kennis van het assortiment voedingsproducten
- Kennis van bedrijfsspecifieke richtlijnen
- Kennis van dierethiek
- Kennis van gebruiksgoederen en producten voor onderhoud en huisvesting
- Kennis van veilig werken met machines en gereedschap

## Cognitieve vaardigheden

- Communiceert en werkt efficiënt samen met collega's, leidinggevenden en de dierenarts
- Rapporteert aan collega's en leidinggevende
- Volgt instructies van leidinggevenden /dierenarts op
- Hanteert vakterminologie
- Contacteert de juiste persoon in geval van problemen
- Informeert zich over nieuwe technieken en kennis over dierenzorg
- Beoordeelt de eigen werkzaamheden en deze van anderen
- Past het eigen voorkomen aan de werksituatie aan
- Werkt ordelijk
- Gaat vertrouwelijk om met gegevens van het dier, het bedrijf, personen zoals leidinggevende, dierenarts, collega's, klanten, ...
- Respecteert algemene regels met betrekking tot dierethiek
- Past wetgeving rond dierenwelzijn toe
- Controleert de kwaliteit en de hoeveelheid van de verbruiksgoederen
- Rapporteert de afwijkende voeder- en wateropname van het dier
- Observeert het dier en herkent veranderingen in de gezondheidstoestand
- Herkent levensbedreigende situaties bij dieren
- Merkt afwijkingen, storingen of nood aan onderhoud aan het kleine gebruiksmateriaal, machines en uitrustingen op
- Meldt de noodzaak aan onderhoudswerkzaamheden
- Beperkt tijdens onderhoudsbeurten, de hinder en de gezondheidsrisico's voor het dier
- Benadert de klanten klantvriendelijk en informeert over eventuele behandelingen van het dier alsook de voedingsproducten en artikelen voor het dier volgens de instructies van de leidinggevende
- Contacteert hulpdiensten en deskundigen indien nodig
- Past bedrijfsrichtlijnen en -procedures (onderhoudsrichtlijnen, huisreglement …) toe
- Werkt op een consistente manier met dieren
- Past het zorgplan en de individuele voederplanning toe

- Schat de risicofactoren voor letsels bij het dier in
- Herkent een nakende geboorte

## Probleemoplossende vaardigheden

- Voert EHBO-technieken uit
- Lost problemen in verband met de eigen uitgevoerde taken op
- Handelt in functie van de natuurlijke gedragingen en instincten van het dier
- Vermijdt risico's die gepaard gaan met de omgang met verschillende dieren
- Voert eenvoudige curatieve behandelingen uit (EHBO, kleine wonden, ...)
- Vermindert stress bij het dier
- Doet voorstellen voor het aanpassen van de leefruimte
- Vertaalt de wens van de klant naar keuzemogelijkheden

## Motorische vaardigheden

- Voert nieuwe technieken uit in de dagelijkse werksituatie
- Voert hef/tiltechnieken en andere ergonomische technieken uit
- Voert maatregelen uit om ziekte-insleep en ziekteoverdracht binnen het bedrijf te voorkomen
- Bestrijdt ongedierte (knaagdieren, vliegen, kevers,…)
- Reinigt en desinfecteert het materiaal en infrastructuur
- Voert hygiënevoorschriften en -richtlijnen uit betreffende werk- en beschermkledij
- Sorteert en slaat restafval, dierlijk afval en risicoafval op volgens de instructies van de leidinggevende
- Benadert de dieren op een rustige en veilige manier
- Maakt en verdeelt het voeder
- Gebruikt aangepaste drink- en voedersystemen
- Past op aangeven van de leidinggevende de omgevingstemperatuur en andere omgevingsfactoren aan het dier aan
- Verzorgt het uiterlijk van het dier
- Gebruikt aangepast materiaal voor de verzorging
- Voert de maatregelen ter voorkoming van letsels en infecties uit
- Voert eenvoudige herstellingen en het onderhoudsplan met bijhorende onderhoudsrichtlijnen uit
- Voert de richtlijnen van de leidinggevende uit inzake de milieuregelgeving
- Staat het dier bij tijdens de bevalling en assisteert indien nodig de dierenarts
- Dient de eerste zorgen toe aan de pasgeborene en geeft basisverzorging aan het jonge dier (verzorging van uiterlijk, spenen, ...)
- Werkt op een veilige manier met machines en handgereedschap, inclusief persoonlijk beschermingsmateriaal
- Staat het dier bij tijdens de bevalling en assisteert indien nodig de dierenarts
- Dient de eerste zorgen toe aan de pasgeborene en geeft basisverzorging aan het jonge dier (verzorging van uiterlijk, spenen, ...)
- Bereidt het voertuig voor op een veilig, hygiënisch en diervriendelijk transport
- Bereidt het dier voor op een diervriendelijk en veilig transport

## Omgevingscontext

- De assistent dierverzorger kan tewerkgesteld worden in een dierenspeciaalzaak, een dierenasiel, een dierentuin, bij een professionele dierenkweker, een dierenarts, proefdiercentrum....  en in allerlei diergerelateerde sectoren. Afhankelijk van de plaats van tewerkstelling verschilt de diersoort maar steeds worden dezelfde verzorgingstaken toegepast. De dierverzorger wordt verondersteld ergonomisch te kunnen werken onder een kortstondige hoge belasting en een langdurige middelmatige belasting.
- De werkomgeving van een assistent dierverzorger en de uit te voeren taken kunnen als constant en vertrouwd worden beschouwd; doch het takenpakket is vrij gevarieerd.
- De assistent dierverzorger werkt samen met verschillende betrokkenen: eigenaars van de dieren, dierenartsen, leidinggevende ...
- In de werkomgeving kunnen onaangename geuren voorkomen en draagt de assistent dierverzorger beschermingskledij indien nodig.
- In zijn werkomgeving is de assistent dierverzorger gebonden aan normen en reglementeringen inzake veiligheid , hygiëne, dierenwelzijn en milieu en zijn de procedures, richtlijnen en regels vooraf gekend.
- De assistent dierverzorger werkt overdag, tijdens weekends, zon- en feestdagen

## Handelingscontext

- De assistent dierverzorger handelt volgens de wetgeving rond dierenwelzijn en ethisch volgens de professionele gedragscode
- Hij/zij kan anticiperen op dierengedrag tijdens de werkzaamheden
- De werkzaamheden worden alleen of in teamverband uitgevoerd
- De assistent dierverzorger moet prioriteren binnen zijn eigen takenpakket
- De verzorgingstaken en onderhoudstaken zijn routineus.
- De uit te voeren procedures, richtlijnen en doelstellingen zijn vooraf bepaald
- De assistent dierverzorger is ten alle tijden klantvriendelijke en houdt rekening met de emotionele waarde van het dier ten aanzien van de eigenaar.
- Hij/zij toont interesse in nieuwe technieken en kennis over dierverzorging.

## Autonomie

Is zelfstandig in

- het uitvoeren van de verzorgingstaken
- het onderhouden van de dierenverblijven, machines en uitrustingen
- het adviseren van klanten in verband met de verkoop van dieren, voedingsproducten en artikelen voor dieren

Is gebonden aan

- het individueel verzorgings- en voederplan van de dieren
- een onderhoudsplan- en richtlijnen
- bedrijfsrichtlijnen
- normen en reglementeringen inzake veiligheid, gezondheid, hygiëne, dierenwelzijn en milieu
- instructies van de leidinggevende en dierenarts

Doet beroep op

- de leidinggevende indien de problemen niet zelf op te lossen zijn

### Verantwoordelijkheid

- Werkt in teamverband
- Bouwt de eigen deskundigheid op
- Werkt met oog voor veiligheid, kwaliteit en welzijn
- Werkt volgens de professionele gedragscode
- Werkt op een veilige en diervriendelijke manier met dieren
- Beheert de gegevens van het dier en de administratie in het algemeen
- Past richtlijnen betreffende de bedrijfshygiëne toe
- Volgt de voorraad van verbruiksgoederen op
- Voert de dagelijkse basisverzorging van het dier uit
- Onderhoudt de huisvesting en assisteert bij de organisatie van een veilige en diervriendelijke huisvesting voor de dieren rekening houdend met de nood aan beweging en sociaal contact
- Adviseert klanten over dieren, voedingsproducten en artikelen voor het dier

## 2.3 ATTESTEN EN VOORWAARDEN

### Wettelijke attesten en voorwaarden

Er zijn geen wettelijke attesten of voorwaarden verplicht.

### Bijkomende attesten

Voor het uitoefenen van bepaalde werkzaamheden en/of in bepaalde contexten kunnen bepaalde attesten en/of certificaten nodig of wenselijk zijn:

- Bewijs van opleiding zoals bepaald in KB van 29 mei 2013 betreffende de bescherming van proefdieren - bijlage 8

# 3. Arbeidsmarktrelevantie / maatschappelijke relevantie

## 3.1 ARBEIDSMARKTRELEVANTIE

### Tewerkstelling

KMDA - Koninklijke maatschappij voor Dierkunde Antwerpen
Onderstaande tabel geeft een overzicht van:
- de aanwervingen binnen Zoo Antwerpen en Zoo Planckendaal gedurende de laatste drie jaar
- het aantal studenten die na evaluatie blijven

Binnen het bedrijf is doorstroming naar de functie van coördinator of assistent curator mogelijk mits het verwerven van bijkomende doorgedreven kennis.

| | aanwervingen Zoo | aanwervingen Planckendael | Nog steeds in dienst Zoo | Nog steeds in dienst Planckendael |
|---|---|---|---|---|
| 2016 | 7 | 9 | 3 | 5 |
| 2017 | 1 | 8 | 1 | 4 |
| 2018 | 9 | 11 | 9 | 10 |

Proefdierverzorging

Onderstaande tabel (tabel 1) geeft een overzicht van de tewerkstelling in de proefdierverzorging in 6 proefdiercentra in 2016. 5 van 6 instituten met locatie in Vlaanderen gaven inzage het totaal aantal

dierproeven uitgevoerd binnen hun instituten in 2016. Zij voerden in 2016 in totaal 157.558 dierproeven uit waarbij verschillende diersoorten werden ingeschakeld (zie tabel 2). Deze 5 instituten deden in 2016 een beroep op 156 proefdierverzorgers waarvan 42 medewerkers verantwoordelijk voor de elementaire zorg en 114 medewerkers actief in de bijzondere zorg. Aangezien er in 2016 in Vlaanderen 245.758 dierproeven werden uitgevoerd(*5) zijnde een factor 1.6 hoger mag ruwweg aangenomen worden (*6) dat het totaal aantal proefdierverzorgers in Vlaanderen rond de 250 à
300 personen zal liggen waarvan zo'n 25 à 30 % verantwoordelijk zijn voor elementaire zorg en de andere 70 à 75% in de bijzondere zorg.

(*5) https://www.lne.be/cijfers-en-statistieken-dierenwelzijn

(*6) Verschillende factoren bemoeilijken een exacte extrapolatie. Bijvoorbeeld: zo worden er binnen de universitaire instellingen soms ook studenten vb. doctoraatsstudenten die proefdieronderzoek uitvoeren ingeschakeld in bepaalde onderdelen van de proefdierverzorging van de dieren in hun studies, een element dat niet van toepassing is in private ondernemingen; daarnaast is er natuurlijk een groot verschil in de aard van de nodige verzorging en het aantal uren verzorging nodig afhankelijk van welke diersoort het betreft. Ook geeft het aantal dierproeven uitgevoerd in 2016 geen informatie over hoe lang deze dieren in het instituut verbleven.

| | Aantal medewerkers in dienst in 2016 | BUSO, BSO, geen diploma | Diploma technisch secundair onderwijs | Diploma professionele bachelor |
|---|---|---|---|---|
| Proefdierverzorging: elementaire zorg (*3) | 52 | 68% | 4% | 9% |
| Proefdierverzorging: bijzondere zorg (*4) | 130 | 31% | 43% | 13% |
| **Totaal proefdierverzorging** | **182** | **42%** | **32%** | **12%** |

***Tabel 1 :*** *aantal proefdierverzorgers tewerkgesteld in 2016 in de proefdiercentra van KULeuven, VIB-IRC/Ugent, Uhasselt, UA, CODA, Janssen Pharmaceutica en VUB*

| | |
|---|---|
| knaagdieren | 136,810 |
| konijnen | 722 |
| honden en katten | 1,316 |
| landbouwdieren | 817 |
| primaten | 44 |
| andere zoogdieren | 3 |
| vogels | 367 |
| amfibien en reptielen | 1,453 |
| vissen | 16,026 |
| SOM | 157,558 |

**Tabel 2** : *aantal dierproeven met duiding van betrokken diersoort uitgevoerd binnen geconsulteerde proefdiercentra in Vlaanderen*

Algemeen
Er zijn geen specifieke tewerkstellingsgegevens over de 'assistent dierverzorger' voorhanden. Volgens onderstaande cijfergegevens van WSE is er een lichte stijging van de tewerkstelling te verwachten in de veterinaire sector  de komende jaren. Hierdoor zou de vraag naar assistent dierverzorgers kunnen toenemen. Ook zal door de op til zijnde hervorming van het Kennelbesluit er meer nood zijn aan assistent dierverzorgers.

## Steunpunt WSE

### Arbeidsmarktprojecties

**Projectiemodel sectoren (Nace-sectoren, Vlaams Gewest)**

Legende
Sectoren

Bron: Projectiemodel sectoren (Steunpunt WSE, 03.06.2014, versie Nace_VL_01)

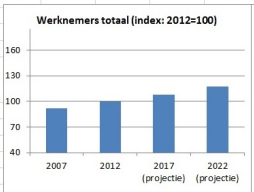
Website projectiemodel sectoren

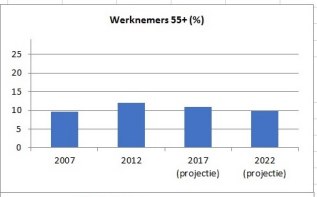
| | | |
|---|---|---|
| **Sector (Nace2)** | 75. Veterinaire diensten | ← te selecteren |
| **Eindeloopbaanscenario** | BAU | ← te selecteren |
| **Groeiscenario** | historisch % | +1,6% |

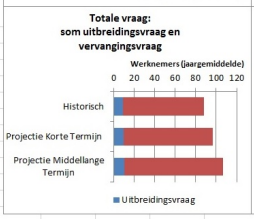
| | 2007 | 2012 | 2017 (projectie) | 2022 (projectie) |
|---|---|---|---|---|
| **Werknemers totaal (n)** | 531 | 575 | 623 | 674 |
| **Werknemers 55+ (n)** | 51 | 69 | 68 | 66 |
| **Werknemers 55+ (%)** | 9,6 | 12,0 | 10,9 | 9,8 |

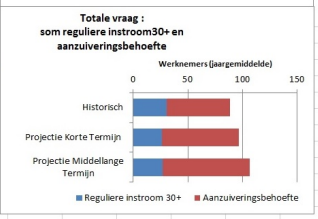
| | Historisch (jaargemiddelde '07-'12) | | Projectie Korte Termijn (jaargemiddelde '12-'17) | | Projectie Middellange Termijn (jaargemiddelde '17-'22) | |
|---|---|---|---|---|---|---|
| | (n) | (%) | (n) | (%) | (n) | (%) |
| **Groei / krimp** | 9 | 1,6 | 10 | 1,6 | 10 | 1,6 |
| **Uitstroom 55+** | 6 | 1,2 | 10 | 1,7 | 10 | 1,6 |
| **Vervangingsvraag 55+** | 6 | 1,2 | 10 | 1,7 | 10 | 1,6 |
| **Uitstroom totaal** | 80 | 14,5 | 87 | 14,7 | 96 | 14,9 |
| **Uitbreidingsvraag** | 9 | 1,6 | 10 | 1,6 | 10 | 1,6 |
| **Vervangingsvraag** | 80 | 14,5 | 87 | 14,7 | 96 | 14,9 |
| **Totale vraag** | 88 | 16,1 | 97 | 16,3 | 106 | 16,5 |
| **Reguliere instroom 30+** | 31 | 5,6 | 26 | 4,4 | 27 | 4,2 |
| **Aanzuiveringsbehoefte** | 58 | 10,5 | 71 | 11,9 | 80 | 12,4 |

Noten: Indicatoren weergegeven als jaarlijkse gemiddelden (over de betreffende periode), uitgedrukt in aantal werknemers en als percentage van de gemiddelde tewerkstelling in de sector over de betreffende periode.



## Vacatures

Proefdierverzorging
Binnen 8 bevraagde instellingen worden voor de volgende 2 jaar 14 vacatures verwacht (3 elementaire zorg; 11 bijzondere zorg (*3)(*4)). Een deel daarvan zijn ter vervanging van huidig personeel, maar 3 van de 8 instellingen verwachten een kleine toename van het aantal personen actief in de dierverzorging. Wat betreft het gewenste profiel van nieuwe aanwervingen is duidelijk dat er voor vacatures ‘elementaire zorg’ (het betreft in dit geval voornamelijk poetspersoneel) de vooropleiding van kandidaten minder kritisch wordt ingeschat. Daarentegen geven de respondenten aan dat voor
het profiel van de bijzondere verzorging een sterke verantwoordelijkheid en diersoortspecifieke kennis verwacht wordt.

(*3) Elementaire zorg: personen die instaan voor het schoonmaken en ontsmetten van de lokalen, kooien en containers; het verstrekken van strooisel, water en voeder aan de dieren; het vervoer van de dieren; het manipuleren van de dieren bij het uitvoeren van deze taken. (KB van 29 mei 2013 betreffende de bescherming van proefdieren, bijlage 8)

(*4) Bijzondere zorg: personen die instaan voor oa. het routinematig verstrekken van de nodige zorgen inzake dierenwelzijn aan alle proefdieren (inbegrepen de postoperatieve ingrepen); de gepaste voorbereiding (manipulatie, immobilisatie) van de dieren op de dierproeven; de controle op een optimale omgeving van de dieren; de bekwame bijstand bij de euthanasie van alle soorten proefdieren. (KB van 29 mei 2013 betreffende de bescherming van proefdieren, bijlage 9)

I. Aantal vacatures (in het ‘normaal economisch circuit zonder uitzendopdrachten’ en indien beschikbaar het aantal vacatures voor uitzendopdrachten) en aandeel.
Onderstaande gegevens zijn gebaseerd op cijfermateriaal VDAB (2017). De tabellen omvatten telkens cijfergegevens van 'de dierenverzorger' en 'de medewewerker in de veehouderij en viskweek'.

i Spreiding vacatures over de betrokken sectoren
Deze tabel geeft een beeld van de vacatures (ontvangen en openstaand) van dit beroep in 2017.

**Spreiding over de betrokken sectoren 2017**

| ontvangen vacatures | 11 Antwerpen | 12 Mechelen | 13 Turnhout | 22 Leuven | 24 Vilvoorde | 31 Brugge | 34 Kortrijk-Roeselare | 35 Oostende-Westhoek | 41 Aalst-Oudenaarde | 44 Gent | 46 Sint-Niklaas-Dendermonde | 74 Limburg-Oost | 75 Limburg-West | 99 Buiten Vlaanderen | Eindtotaal | openstaande vacatures |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| **DC9810 Dierenverzorger** | | | | | | | | | | | | | | | | |
| **NEC zonder Uitzendopdrachten rechtstreeks aan VDAB gemeld** | | | | | | | | | | | | | | | | |
| 01. Primaire sector | 5 | 5 | | 4 | 3 | 5 | 3 | 5 | 0 | 3 | 1 | 1 | 3 | | 38 | 12 |
| 02. Dranken, voeding en tabak | | | 1 | | | | 2 | | | | | | | | 3 | |
| 03. Textiel, kleding en schoeisel | | | | | | | | | | 1 | | | | | 1 | |
| 11. Overige industrie | 1 | | | | | | | | | 1 | | | | | 2 | |
| 14. Groot- en kleinhandel | | 1 | | 2 | | | | 1 | | 2 | 1 | 1 | | | 8 | |
| 15. Transport, logistiek en post | | | | | 1 | | | | | | | | | | 1 | 1 |
| 19. Zakelijke dienstverlening | | | | 1 | | | | | | | | | | 4 | 5 | |
| 21. Diensten aan personen | 1 | | 3 | | | 1 | | | 3 | 4 | 2 | 3 | 6 | | 23 | |
| 22. Ontspanning, cultuur en sport | | 2 | 1 | 1 | | 1 | | 2 | | 2 | | 1 | | 1 | 11 | |
| 23. Openbare besturen | | | 1 | | | | | | | | | | | 2 | 3 | |
| 24. Onderwijs | | | | 2 | | | | | | 3 | | | 1 | | 6 | |
| 25. Gezondheidszorg | | | | | | | 3 | | | 2 | | | | | 5 | |
| 26. Maatschappelijke dienstverlening | | | | | | | 1 | | | 1 | | | | | 2 | |
| **Totaal** | **7** | **8** | **6** | **10** | **4** | **7** | **9** | **8** | **3** | **19** | **4** | **6** | **10** | **7** | 108 | **13** |
| **NEC zonder Uitzendopdrachten via wervings- en selectiekantoren** | | | | | | | | | | | | | | | | |
| 20. Uitzendbureaus en arbeidsbemiddeling | 1 | 1 | 6 | | | 3 | 3 | | | | | | 18 | | 32 | 8 |
| **Totaal** | **1** | **1** | **6** | | | **3** | **3** | | | | | | **18** | | 32 | **8** |
| **Uitzendopdrachten** | | | | | | | | | | | | | | | | |
| 20. Uitzendbureaus en arbeidsbemiddeling | 3 | 1 | 8 | 4 | 2 | 15 | 71 | 22 | 5 | 7 | | 3 | 1 | 3 | 145 | 9 |
| **Totaal** | **3** | **1** | **8** | **4** | **2** | **15** | **71** | **22** | **5** | **7** | | **3** | **1** | **3** | 145 | **9** |
| **Totaal DC9810 Dierenverzorger** | **11** | **10** | **20** | **14** | **6** | **25** | **83** | **30** | **8** | **26** | **4** | **9** | **29** | **10** | 285 | **30** |

| ontvangen vacatures | 11 Antwerpen | 12 Mechelen | 13 Turnhout | 22 Leuven | 24 Vilvoorde | 31 Brugge | 34 Kortrijk-Roeselare | 35 Oostende-Westhoek | 41 Aalst-Oudenaarde | 44 Gent | 46 Sint-Niklaas-Dendermonde | 74 Limburg-Oost | 75 Limburg-West | 99 Buiten Vlaanderen | Eindtotaal | openstaande vacatures |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| **LA3910 Medewerker in de veehouderij of viskweek** | | | | | | | | | | | | | | | | |
| NEC zonder Uitzendopdrachten rechtstreeks aan VDAB gemeld | | | | | | | | | | | | | | | | |
| 01. Primaire sector | | 2 | 1 | | | | 1 | 1 | | 2 | | | 1 | | 8 | 1 |
| 14. Groot- en kleinhandel | | | 2 | | | | | | | | | | | | 2 | |
| **Totaal** | | **2** | **3** | | | | **1** | **1** | | **2** | | | **1** | | 10 | **1** |
| **NEC zonder Uitzendopdrachten via wervings- en selectiekantoren** | | | | | | | | | | | | | | | | |
| 20. Uitzendbureaus en arbeidsbemiddeling | | | | | | | 1 | | | | | | | | 1 | |
| **Totaal** | | | | | | | **1** | | | | | | | | 1 | |
| **Uitzendopdrachten** | | | | | | | | | | | | | | | | |
| 20. Uitzendbureaus en arbeidsbemiddeling | 1 | | 6 | | | 18 | 6 | 1 | | 1 | | | 3 | | 36 | 3 |
| **Totaal** | **1** | | **6** | | | **18** | **6** | **1** | | **1** | | | **3** | | 36 | **3** |
| **Totaal LA3910 Medewerker in de veehouderij of viskweek** | **1** | **2** | **9** | | | **18** | **8** | **2** | | **3** | | | **4** | | 47 | **4** |
| **Eindtotaal** | **13** | **15** | **47** | **19** | **6** | **46** | **100** | **32** | **8** | **33** | **7** | **11** | **33** | **11** | 381 | **43** |

ii Aantal openstaande vacatures (aantal, evolutie, spreiding)

Openstaande vacatures (aantal,evolutie) 2013 - 2017

| Beroep/Arbeidscircuit | 2013 | 2014 | 2015 | 2016 | 2017 |
|---|---|---|---|---|---|
| NEC zonder Uitzendopdrachten rechtstreeks aan VDAB ge | 132 | 75 | 75 | 134 | 155 |
| NEC zonder Uitzendopdrachten via wervings- en selectieka | 3 | 15 | 17 | 19 | 30 |
| Uitzendopdrachten | 93 | 105 | 164 | 103 | 176 |

Openstaande vacatures (aantal, spreiding) eind dec 2017

| Regio | 11 Antwerpen | 12 Mechelen | 13 Turnhout | 22 Leuven | 24 Vilvoorde | 31 Brugge | 34 Kortrijk-Roeselare | 35 Oostende-Westhoek | 41 Aalst-Oudenaarde | 44 Gent | 46 Sint-Niklaas-Dendermonde | 74 Limburg-Oost | 75 Limburg-West | Totaal |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| NEC zonder Uitzendopdrachten rechtstreeks aan VDAB gemeld | 2 | 1 | | 1 | 1 | 1 | 1 | 2 | 1 | 1 | 0 | | 2 | 13 |
| NEC zonder Uitzendopdrachten via wervings- en selectiekantoren | 1 | | 1 | | | | | | | | | | 6 | 8 |
| Uitzendopdrachten | | | 2 | 1 | | 2 | 4 | 1 | 1 | | | 1 | | 12 |
| **Totaal** | **3** | **1** | **3** | **2** | **1** | **3** | **5** | **3** | **2** | **1** | **0** | **1** | **8** | **33** |

II Evolutie van het aantal ontvangen vacatures (in de tijd)

**Ontvangen vacatures evolutie 2013 - 2017**

| jaartal | 2013 | 2014 | 2015 | 2016 | 2017 |
|---|---|---|---|---|---|
| NEC zonder Uitzendopdrachten rechtstreeks aan VDAB gemeld | 95 | 69 | 86 | 111 | 134 |
| NEC zonder Uitzendopdrachten via wervings- en selectiekantoren | 2 | 7 | 17 | 15 | 33 |
| Uitzendopdrachten | 42 | 54 | 145 | 100 | 181 |
| **Totaal** | **139** | **130** | **248** | **226** | **348** |

III Spreiding aantal ontvangen vacatures per provincie en/of regio

**Ontvangen vacatures 2017**

| Regio | 11 Antwerpen | 12 Mechelen | 13 Turnhout | 22 Leuven | 24 Vilvoorde | 31 Brugge | 34 Kortrijk-Roeselare | 35 Oostende-Westhoek | 41 Aalst-Oudenaarde | 44 Gent | 46 Sint-Niklaas-Dendermonde | 74 Limburg-Oost | 75 Limburg-West | Eindtotaal |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | | | | | | | | | | | | | | |
| NEC zonder Uitzendopdrachten rechtstreeks aan VDAB gemeld | 7 | 10 | 9 | 10 | 4 | 7 | 10 | 9 | 3 | 21 | 4 | 6 | 11 | 111 |
| NEC zonder Uitzendopdrachten via wervings- en selectiekantoren | 1 | 1 | 6 | | | 3 | 4 | | | | | | 18 | 33 |
| Uitzendopdrachten | 4 | 1 | 14 | 4 | 2 | 33 | 77 | 23 | 5 | 8 | | 3 | 4 | 178 |
| **Totaal** | **12** | **12** | **29** | **14** | **6** | **43** | **91** | **32** | **8** | **29** | **4** | **9** | **33** | **322** |

IV Aantal niet-werkzoekenden

**Niet werkende werkzoekenden einde dec 2017**

| Regio | 11 Antwerpen | 12 Mechelen | 13 Turnhout | 22 Leuven | 24 Vilvoorde | 31 Brugge | 34 Kortrijk | 35 Oostende | 41 Aalst-Oudenaarde | 44 Gent | 46 Sint-Niklaas/Dendermonde | 74 Limburg Oost | 75 Limburg West | Eindtotaal |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| **Eindtotaal** | **261** | **107** | **166** | **123** | **74** | **53** | **94** | **92** | **56** | **121** | **95** | **101** | **116** | **1459** |

## 3.2 MAATSCHAPPELIJKE EN CULTURELE RELEVANTIE

### Belang vanuit sociaal-cultureel perspectief

KMDA - Koninklijke maatschappij voor Dierkunde Antwerpen
In een maatschappij waarin de relatie tussen mens en natuur onder druk staat, creëert de KMDA (Zoo Antwerpen, Zoo Planckendael, Serpentarium Blanckenberge, CRC (wetenschap) en het Beheer van de Zegge.) vormen van duurzame natuurbeleving. Zij wil daarbij verwondering en exotisme oproepen. Dit doet ze door een actief, wetenschappelijk onderbouwd beheer van dierencollecties binnen en buiten haar muren gecombineerd met een hoogstaande, belevingsgerichte klantbenadering. Dierverzorgers werken dagelijks mee aan deze duurzame natuurbeleving en aan het algemeen welzijn van de bezoekers. KMDA en zijn werknemers willen op deze manier een actieve bijdrage leveren aan natuurbehoud en de verhouding tussen mens en dier blijvend verbeteren. Jaarlijks krijgen de 2 miljoen bezoekers van KMDA deze boodschap van natuurbehoud.

Proefdierverzorging
Proefdieren hebben bijgedragen aan een lange lijst van medische doorbraken (*7). Maar ook anno 2018 blijft proefdieronderzoek essentieel om kennis te verwerven die niet op andere wijze kan worden opgedaan. Fundamenteel onderzoek biedt nog steeds nieuwe inzichten in de werking van het lichaam en het ontstaan van ziekten. Ook voor de ontwikkeling van nieuwe behandelingen en chirurgiemethodes en om aan te kunnen tonen dat nieuwe therapieën veilig zijn, blijft proefdieronderzoek een onmisbare aanvullende stap naast de alternatieven en proefdiervrije methodes zoals celkulturen of computermodellen. De verwachting is dat proefdieronderzoek ook

voor de volgende decennia essentieel gaat blijven in het biomedisch onderzoek. Hiervan getuigen ook de (geplande) investeringen in het bouwen en vernieuwen van diverse proefdiercentra binnen Vlaanderen. Ook al bestaat er een groot draagvlak voor het inzetten van proefdieren in het kader van biomedischonderzoek, tegelijk leeft er binnen de maatschappij ook een sterke vraag tot regulering en bescherming van het welzijn van dieren.
Proefdierverzorgers spelen een onmisbare rol in deze vraag van de maatschappij om de zorg voor kwetsbare dieren toe te vertrouwen aan personen die adequaat zijn opgeleid om met de juiste kennis van zaken om te kunnen gaan met de betrokken diersoorten, hen de nodige zorgen te kunnen geven, abnormaal gedrag en indicaties van verminderd welzijn op te merken en gepaste acties te kunnen initiëren. Ook de proefdierinstellingen streven al geruime tijd naar het bevorderen en onderhouden van een zorgcultuur binnen de instelling, waarbij alle geledingen die betrokken zijn bij de dierproeven verantwoordelijkheid opnemen binnen hun domein ten einde het welzijn van dieren te waarborgen en het 3V principe (*8) toe te passen. De assistent dierverzorger is bij uitstek de persoon die vanuit een passie voor dieren maar ook met kennis van zaken een cruciale rol speelt in een ethische omgang met de dieren.

(*7) https://infopuntproefdieronderzoek.be/, http://eara.eu/en/

(*8) Betreft principe van Vervanging, Vermindering en Verfijning. Zie: Russell, W.M.S. and Burch, R.L., (1959). The Principles of Humane Experimental Technique, Methuen, London.

# 4. Samenhang

Mits het verwerven van bijkomende competenties zijn volgende doorstromingen mogelijk:
- van assistent dierverzorger naar dierverzorger
- van dierverzorger naar dierenartsassistent

dierenartsassistent

dierverzorger

assistent dierverzorger